

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(السابع) : الارتماس فی الماء و یکفی فیہ رمس الرأس فیہ ، و إن کان سائر البدن خارجاً عنه من غیر فرق بین أن یکون رمسه دفعةً أو تدریجاً علی وجه یکون تمامه تحت الماء زماناً ، و اما لو غمسه علی التعاقب لا علی هذا الوجه فلا بأس به و إن استغرقه ، والمراد بالرأس ما فوق الرقبة بتمامه ، فلا یکفی غمس خصوص المنافذ فی البطلان ، و إن کان هو الأحوط ، و خروج الشعر لا ینافی صدق الغمس .

بحث در هفتمین از منفطرات صوم یعنی الارتماس فی الماء بود که اقوال و دلائل این مسئله به عرضتان رسید و حالا فروعی را که بر این مسئله تفریع شده عرض می کنیم منتهی قبل از تفریع فروع باید حقیقت این مطلب از جهاتی روشن شود اول اینکه آیا باید تمام بدن زیر آب برود یا اینکه همیتقدر که سر زیر آب باشد در بطلان صوم کافی است، در اینجا شهید اول در دروس اینطور فرموده اند که رمس در جایی صدق می کند که کل بدن زیر آب باشد و اگر فقط سر زیر آب باشد در بطلان کافی نیست و روزه صحیح می باشد اما ما عرض می کنیم که در بعضی از روایات ما کلمه رأس آمده است و این روایات آنها را که مطلق هم هستند تقیید می کنند بنابراین آنچه که موجب بطلان صوم است سر زیر آب فرو بردن می باشد خواه بقیه بدن هم زیر آب باشد یا نه و در بحث غسل ارتماسی ما دلیل خاص داریم که تمام بدن باید زیر آب باشد تا غسل ارتماسی محقق شود اما در مانحن فیہ چنین دلیلی را نداریم و اینجا با غسل ارتماسی فرق دارد .

مطلب دیگر این است که سر باید دفعةً زیر آب برود یا اینکه تدریجاً هم کافی است ، معیار و ملاک این است که تمام سرش در یک لحظه زیر آب قرار بگیرد که این صورت موجب بطلان روزه اش می شود اعم از اینکه تمام سرش را با هم زیر آب ببرد یا اینکه تدریجاً سرش را زیر آب ببرد تا اینکه تمام سرش زیر آب قرار بگیرد .

مطلب بعدی این است که مراد از رأس چیست؟ مراد از رأس فوق رقبة یعنی از گردن به بالا می باشد پس سر مرکب است از تمام اعضای بالا حتی منافذ که دهان یک منفذ و گوشها دو منفذ و چشمها دو منفذ می باشند ، حالا اگر از گردن به بالا را زیر آب ببرد ولی از قسمت روی سر به اندازه ده شاهی بیرون باشد با این که تمام منافذ زیر آب هستند ولی روزه اش صحیح می باشد و در صورتی روزه اش باطل می شود که تمام سر حتی آن مقدار کم هم زیر آب رفته باشد خلاصه ما این طور

قائلیم خلافاً للمدارک که می گوید منافذ مهم هستند و اگر آنها زیر آب باشند روزه باطل می شود إلا فلا .

مطلب دیگر این است که لازم نیست که موها زیر آب باشند و این منافذی با صدق غمس الرأس فی الماء ندارد زیرا منابت شعر که جزء رأس می باشد زیر آب هستند . (مسئله ۳۰) : لا بأس برمس الرأس أو تمام البدن فی غیر الماء من سائر المایعات ، بل و لا رمسه فی الماء المضاف و إن کان الأحوط الاجتناب خصوصاً فی الماء المضاف . مایعات چند قسمند یک دسته آنها را می گویند که کلمه آب در آنها به کار نمی رود مثل نفت و شیر و شیر و یک دسته آنها را می گویند که آب نیستند ولی در آنها کلمه آب بکار می رود مثل آب هویج و آب سیب و امثالهما و یک دسته هم مایعاتی هستند که همان آب هستند منتهی داخلش چیزی ریخته اند که مثلاً شور یا شیرین شده است و اصطلاحاً مضاف شده است که دیگر نمی توان با آن آب وضو گرفت و یا غسل کرد ، صاحب عروة می فرماید که هیچکدام از مایعاتی که ذکر کردیم روزه را باطل نمی کند و إن کان الأحوط الاجتناب خصوصاً فی الماء المضاف . در اینجا بعضی ها من جمله حضرت امام رضوان الله علیه حاشیه دارند که اگر آب مضاف باشد روزه را باطل می کند زیرا درست است که چیزی به آن اضافه شده ولی بالاخره آب موجود می باشد و حتی حضرت امام دارند که اگر بوی گلاب رفته باشد احوط اجتناب از آن می باشد ، خلاصه این بستگی به اجتهاد شما دارد که ببینید در روایات آب مطلق مراد است یا مضاف و بنده هم در حاشیه عروة نوشته ام که اگر چیزی به آب مطلق اضافه کرده باشند ولی اب موجود باشد باید از آن اجتناب کرد .

خوب یک مطلبی را می خواستم در اینجا عرض کنم و آن است که گاهی از ما درباره فلسفه احکام سؤال می شود و ما در جواب می گوئیم که فقیه با تشخیص موضوع حکم را بیان می کند و دیگر به فلسفه احکام کاری ندارد مگر اینکه خود ائمه (ع) فلسفه حکمی را بیان کرده باشند ، ما سه جور فلسفه احکام داریم یک جور آن است که بسیار روشن است و طوری است که همه می فهمند که این حکم برای این موضوع است مثلاً زنی که طلاق می گیرد و عده نگه می دارد گفته شده برای این است که اختلاط انساب نشود ، و یک جور آن است که ما نمی دانیم ولی یا علم به علت آن رسیده است و یا اهل بیت (ع) خودشان فلسفه آن را بیان کرده اند مثلاً شارع حیوانات علف خوار و دانه خوار را حلال کرده و حیوانات گوشت خوار را حرام کرده است زیرا میکروبها و امراض فراوانی بعد از مرگ آنها در بدنشان می ماند و یا مثلاً بلوغ

روزه را باطل نمی کند و یا اینکه باید تمام سر زیر آب برود و رفتن منافذ به تنهایی زیر آب موجب بطلان صوم نمی شود. ...

و الحمد لله رب العالمین اولاً و آخراً و صلی الله علی
محمد و آله الطاهیرین

پسر ۱۵ سال تمام است ولی بلوغ دختر ۹ سال تمام است زیرا در حیوانات و حتی در گیاهان هر چه که قوی تر است دوران رشدش کندتر است و هرچه که ضعیف تر است دوران رشدش سریع تر است مثلاً در گیاهان ، سبزیجات خیلی زود رشد می کنند و سریع میوه می دهند و به ثمر می نشینند ولی یک درخت باید چندین سال رشد کند تا میوه بدهد زیرا درخت قوی تر است ولی بوته سبزیجات ضعیف تر است پس این یک قانون است که در حیوانات و گیاهان هر چه که قوی تر است دوران رشدش کندتر است و هرچه که ضعیفتر است دوران رشدش سریع تر است و در انسانها هم چون زن نسبت به مرد از لحاظ بدنی ضعیفتر است و مرد قویتر است فلذا دوران رشد تا اینکه به حد بلوغ برسند در مرد طولانی تر و در زن مدتش کمتر و کوتاهتر است ، و یک جور هم آن است که ما نمی دانیم و اهل بیت (ع) هم فلسفه آن را نفرموده اند که بحث ما هم از همین قبیل است مثلاً کسی که تمام سرش زیر آب برود روزه اش باطل است ولی اگر تمام منافذ زیر آب بروند ولی مقدار خیلی کمی از سر بیرون باشد روزه اش باطل نمی شود خوب ما نمی دانیم فلسفه این حکم چیست و بیان هم نشده و هیچ یک از فقهای معاصر هم در اینجا حاشیه ای بر عروه ندارند و یا اینکه گفته شده اگر تمام سرش را در نفت یا شیره و امثالهما فرو ببرد روزه اش باطل نیست ولی اگر در آب فروبرد باطل است خوب ما فلسفه این حکم را نمی دانیم و نمی توانیم یک فلسفه ای از خودمان بیان کنیم و بگوئیم چون آب از منافذ نفوذ می کند فلذا اگر تمام منافذ زیر آب رفتند روزه باطل است اگر چه قسمت کمی از سر بیرون از آب باشد ، اگر این طور باشد خوب شیره و نفت هم از منافذ نفوذ می کنند چرا می گوئید در اینها باطل نیست بنابراین چون فقه ما تعبدی است ما دلیلش را نمی دانیم و اگر بگویند چرا نمی دانید می گوئیم مثلاً بعد از اینکه شما ایمان و یقین دارید که فلان طیب خیره و موثق است اگر نسخه ای برای شما بنویسد و بگوید از فلان قرص و شربت فلان مقدار را استفاده کن دیگر از او نمی پرسید که چرا باید به این مقدار استفاده کنم ؟ چون شما به آن طیب ایمان دارید و می دانید که کارش فلسفه دارد ، و در اینجا هم همینطور است یعنی اگر ما ایمان داشته باشیم به خداوند و پیغمبر و اهل بیت (ع) مسلماً هر چیزی که آنها فرموده اند مصالح و مفاسدی دارد و حکمت و فلسفه ای دارد منتهی ما نمی دانیم ولی چونکه به آنها ایمان داریم حرفشان را قبول می کنیم و مانحن فیه هم از همین جاها است که سر زیر آب بردن روزه را باطل می کند ولی سر زیر نفت و شیره بردن